SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. C. No. 226. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, NOVEMBER 27, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 27-го ЛИСТОПАДА 1993. Ч. 226. РІК С.

УКРАЇНА ШУКАТИМЕ ДОПОМОГИ КОНҐРЕСУ ЗСА

Київ (УНІАР). — Сюди 23-го листопада прибув віце президент фундації „Україна — ЗСА" Роберт МекКоннелл. Він взяв участь у конференції „Взаємини громадських організацій, партій та засобів масової інформації у ході передвиборчої кампанії".

Гість зустрівся з Іваном Плющем, Василем Дурдинцем і працівниками служб Президента. Він також взяв участь у засіданнях правління Інституту демократії ім. Пилипа Орлика, директором якого є громадянин Великобританії Маркіян Білинський. На засіданні обговорено перспективи праці інституту та конкретизовано напрямки обміну інформаціями між Україною і ЗСА.

В той самий день відбувся „круглий стіл", у якому взяли участь народні депутати України Михайло Горинь, Богдан Горинь, Владислав Носов, заступник голови служби Президента з міжнародних питань Олександер Боровик, М. Білинський, колишній міністер оборони Костянтин Морозов, віцепрезидент Фундації „Україна — ЗСА" Р. МекКоннелл, президент цієї фундації Валентина Теличенко та представники міністерства закордонних справ України.

Обговорено питання захисту інтересів України, за допомогою лобіювання українських проблем у Конгресі ЗСА. Як сказав М. Білинський: „Якщо Бог зачиняє двері, то Він лишає відчиненим віконце". Отже, якщо для України зачинені двері Білого Дому, то залишається віконечко до Конгресу ЗСА. Україна повинна діяти через Конгрес, який суттєво впливає на міжнародну політику Америки. Р.МеКоннелл сказав, що зовнішня політика ЗСА зорієнтована на Росію, тому треба докласти зусиль, щоб переконати президента Билла Клінтона змінити свою політику щодо України.

Амбасадор України в ЗСА Олег Білорус влаштував пресову конференцію в українській амбасаді у Вашінгтоні з нагоди ратифікації угоди Старт-1. Амбасадор оцінив рішення Верховної Ради як „історичний крок до нового світоустрою, завдяки якому стає можливою практика реалізації програм ядерного розброєння в Україні". О. Білорус підкреслив, що цього рішення довгий час чекала світова громадськість і ратифікація є першим кроком на шляху до поетапної ліквідації ядерної зброї, розташованої на території України. За словами українського амбасадора, постанова Верховної Ради про ратифікацію Старт-1 засвідчила незмінність ставлення парляменту, Президента і Уряду до майбутнього без'ядерного статусу України.

Коментуючи пресову конференцію амбасадора О. Білоруса, перший секретар української амбасади Андрій Марков зазначив, що становище, якого дотримуються в ЗСА щодо ратифікації договору Старат-1 не дуже сприятливе. Реакція американських офіційних кіл і засобів масової інформації на численні застереження парляменту України під час ратифікації Старт-1 настορожена. Особливо їм не сподобалося вилучення з ратифікаційних документів точки 5 у Лісбонських протоколах про нерозповсюдження ядерної зброї.

Вірні УАПЦ пікетують резиденцію Президента

Київ (УНІАР). — Тут у понеділок, 22-го листопада, вірні Української Автокефальної Православної Церкви провели пікетування собору св. Софії. Вони вимагають реєстрації статуту УАПЦ зі змінами та доповненнями, ухваленими 2-им Собором УАПЦ 7-го вересня. Пікетувальники також домагаються повернення Видубицького монастиря, Михайлівської трапезної та інших святинь і невтручання урядових осіб у справи Церкви.

Після короткої Служби Божої близько 50 мирян вирушили до резиденції Президента України. Священик Борисо-Глібської церкви о. Юрій Бойко заявив кореспондентам, що УАПЦ домагається реєстрації всіма дозволеними законом засобами.

Спілка орендарів візьме участь у виборах

Київ (УНІАР). — Тут 18-го листопада учасники всеукраїнських зборів Спілки Орендарів і Підприємців ухвалили декларацію про участь організації у виборах до Верховної Ради України.

Президент спілки Олександер Барабаш зазначив, що таке рішення викликане небезпечною економічною і соціяльною ситуацією у державі. Стабільність економічної реформи, на його думку, можна забезпечити лише високопродуктивною виробничою працею.

У передвиборчій програмі спілка передбачає приватизацію, розвиток системи взаємовигідної внутрішньої кооперації та вільної торгівлі.

„Синя пава" Я. Гніздовського прикрашує картки ЮНІСЕФ

Ню Йорк. — Як інформують, европейське бюро ЮНІСЕФ (Дитячий фонд Організації Об'єднаних Націй) прийняло на прикрасу своїх карток із поздоровленням відому графіку українського мистця св. п. Якова Гніздовського „Синя пава". Картка вже є виготовлена і її продають через каталоги ЮНІСЕФ і в його крамницях по цілому світі.

Золоту паву на синьому тлі можна відчіпити від картки та вішати на ялинці, як гарну прикрасу.

Картки є виконані в Китаю і мають пояснювальні написи в різних мовах.

ЮВІЛЕЙНИЙ З'ЇЗД СЕНЬЙОРІВ

Союзівка. — Тут відбудеться в днях 12—17-го червня 1994 року ювілейний 20-ий З'їзд Сеньйорів УНС. Темою з'їзду буде „Відзначення ювілею" і до цієї теми підготовляється особливу програму. Місця на Союзівці можна замовляти вже від 1-го січня 1994 року, про що інформує голова Товариства Сеньйорів УНС Євген Волошин.

ЗА ДЕМОКРАТИЗАЦІЮ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ

Вже проминуло два і півроку від проголошення незалежности України та повні два роки від референдуму, в якому понад 90 відсотків населення України проголосувало рішучо за незалежністю України.

Впродовж згаданого часу номенклятура Комуністичної партії у Верховній Раді та на провідних постах держави, починаючи від Києва і кінчаючи на низах — колгоспах, докладали всіх старань, щоб не допустити до демократизації, приватизації та вільного ринку на терені самостійної, але все ще залежної від номенклятури України.

Тому перед українцями в Америці та Канаді, лежить важливе і рішальне завдання допомогти рідним братам і сестрам в Україні провести довгожданну демократизацію у Верховній Раді, користаючи з нагоди заповіджених виборів. Вслід за цим, треба допомогти здійснити демократизацію, приватизацію та впровадження вільного ринку в адміністрації та індустрії і сільському господарстві України. Це конечні зміни, на які терпеливо жде народ України і сподіється нашої допомоги, щоб нарешті зажити вільним життям, як господар на своїй власній землі у своїй незалежній державі.

Тому і звертаємося до нашого членства в Америці та Канаді із закликом складати пожертви на Фонд Відродження України із спеціяльною ціллю допомогти Україні в процесі демократизації в ці рішальні місяці побудови та утвердження незалежної держави України.

Свої пожертви просимо слати на адресу Українського Народного Союзу на Фонд Відродження України із заміткою на цілі демократизації України.

Головний Екзекутивний Комітет
Українського Народного Союзу

Виставка Трипільської культури продовжена

Ню Йорк. — Як повідомляють із Українського Музею, виставка „Скарбів Трипільської культури", що її святочно відкрито 24-го жовтня, продовжена до 30-го січня 1994 року.

Виставку мали закрити 21-го листопада, але зацікавлення нею є таке широке, що Управа УМ звернулася з проханням до української амбасади у Вашінгтоні та Інституту археології в Києві дати можливість оглянути її численним мешканцям українцям і неукраїнцям Ню Йорку та околиці.

Український Музей є відкритий для відвідувачів від середи до неділі включно від 1-ої до 5-ої по полудні. Тел. УМ (212) 228-0110.

Група „Яра" представить нову постановку

Ню Йорк. — Тут у приміщенні майстерні театру „Ля Мама", при Першій вулиці ч. 6, буде виставлена у формі експерименту „Лісова пісня Яри" у днях 3, 4 і 5-го грудня.

„Лісова пісня Яри" побудована на „Лісовій пісні" Лесі Українки, яку недавно переклали на англійську мову члени групи „Яри" Вірляна Ткач і Ванда Фиппс, за що отримали нагороду. „Лісова пісня Яри" лучить частини перекладу з тепершньою американською поезією, мітами, старинними піснями і застановою над знищенням природи.

Режисером „Лісової пісні Яри" є В. Ткач, декоратором Ватоку Уено, музика композиції Ґенджі Іто, а хореографія Шигейко. У виставі беруть участь члени Групи „Яра".

„Лісова пісня" у формі майстерні буде виставлена кожного вечора о год. 8-ій, а тому, що місця обмежені слід їх замовляти телефонічно (212) 475-6474. Організатори звертають увагу що постановка ще є у формі творчої майстерні, а щойно весною п'єса буде готова до критики.

В Україні

УЖГОРОД. — Представник Президента в Закарпатті дав зарядження відновити комісії в справах неповнолітніх для попередження правопорушень серед молоді. На базі однієї з шкіл Ужгорода вже два роки існує Творча спеціялізована школа. Серед 56 її викладачов — 12 професорів і 25 доцентів. Понад 90 відс. випускників стали студентами вищих учбових закладів. Сьогодні в Міській Управі розглядається пропозиція про передання новозбудованого навчального комплексу під европейський природничо-гуманітарний двоступеневий коледж, який буде укомплектований кадрами творчої школи і діятиме під еґідою Ужгородського Державного Університету.

МУКАЧІВ. — Черниці Мукачівського Святомиколаївського монастиря оголосили страйк проти керівництва ігумені Теофанії, яке, за їхніми словами, нагадує „солдатчину". Вище духовенство задовільнило вимоги страйкарів і призначило нову ігуменю.

КИЇВ. — В Українському Домі відкрилася виставка „Тулюза: 10 років архітектури". На ній представлені перлини тулюзької архітектури: театр Гарона, Бюро аерокосмічних досліджень, Критий ринок, Резиденція Белв'ю Сен. Клер, Площа Альфон, Журден, Готель Паллядія, Дирекція телекомунікації Тулюзи та багато інших архітектурних споруд. Виставка знайомить українських відвідувачів з найоригінальнішими формами та технологіями французької архітектури, яка відзначається імпозантністю та вишуканістю.

ЗАКАРПАТТЯ. — Чисельні оголошення запрошують українців Закарпаття на будівельні праці до Москви. Найманців обіцяють забезпечити житлом, одноразовим харчуванням, безплатним проїздом до Москви і назад. Пропонується середньомісячний заробіток 150—160,000 російських рублів, що дорівнює 3.5 міл. українських карбованців.

Українські селяни везуть продукти до Росії

Москва (М.Муратов). — Тут площа біля Київської станції і вулиця Дорогомиловська, що йде від площі до Дорогомиловського базару, перетворилися на філію цього базару.

Українські селяни привезли сюди яловичину, свинину, качки, ковбаси, поклали на сніг звичайний картон і продають усе набагато дешевше, ніж у московських крамницях і базарах. Тож мешканці російської столиці не зважають на антисанітарні умови імпровізованого базару і з задоволенням купують продукти, привезені з „близького зарубіжжя". Щодо самих продавців, то вони кажуть, що це для них єдиний спосіб трохи заробити.

Щоправда, трапляються і прикрі пригоди. Наприклад, колгоспниця з України Фельтина і два ліквідатори наслідків катастрофи в Чорнобилі Смирний та Олійник привезли до Росії і продали в Самарі зерно та буряки, а за зароблені гроші купили собі по автомобілеві „Жигулі". Звернулися до митників у Погарі, щоб заплатити мито, згідно з російськи законом. Однак митний інспектор звинуватив їх в порушенні митних правил, склавши документ про те, що всіх трьох начебто затримано „на переправі через Десну при спробі таємно переїхати кордон". Митника зовсім не турбувало, що Десна протікає цілком в іншому місці. Всі три авта були сконфісковані. Захищати „порушників" бралися лише під умовою, що одне з авт дістанеться захисникові. Після майже тримісячного розгляду справи, українські громадяни таки отримали свої „Жигулі", але за цей час у Фельтиної спаралізувало ноги, а Смирний дістав атак серця.

Ніхто з митників не був покараний чи знятий з праві, а російська прокуратура навіть намагалася захистити митників.

У СВІТІ

РАДИКАЛЬНИЙ ПАЛЕСТИНСЬКИЙ лідер Ахмед Джібриль запрiсягнув, що його бойовики разом з бойовиками Гезболи й інших арабських терористичних груп продовжуватимуть боротьбу, спрямовану на знищення Ізраїля і не підуть з ним ні на які компроміси, „як це зробив Арафат". На думку А. Джібриля, який очолює так зване головне командування Народного фронту визволення Палестини, мирний договір між Ізраїлем і ПВО приведе палестинців до цілковитої поразки у справі заснування власної держави. Головне бюро А.Джібриля знаходиться в Дамаску. Там же, в Сирії, у спеціяльних таборах проходять вишкіл його бойовики.

ПРЕЗИДЕНТ АФРИКАНСЬКОГО національного конгресу Нелсон Мандела передбачає небезпечні наслідки прийнятого цими днями проєкту тимчасової конституції країни. Внутрішньополітична ситуація в країні „може дійти до тієї межі, коли сама можливість вільного голосування буде поставлена під сумнів". Поліційні звіти підтверджують справедливість цієї оцінки. Три дні тому чергова кривава сутичка між прихильниками АНК і зулюсами сталася в чорному селищі Катлегонґ. Подібні інциденти в ПАР відбуваються тепер мало не щодня. Всі спроби поміркованих керівників з обох сторін зупинити хвилю взаємного насильства закінчуються невдачею.

ПРЕДСТАВНИКИ УКРАЇНСЬКОГО Міністерства Закордонних Справ повідомили, що Україна збільшить у три рази кількість свого миротворчого контингенту в Боснії — з 400 до 1,200 вояків. Це рішення український уряд прийняв на прохання Організації Об'єднаних Націй. Всі українські „голубі шоломи" будуть розміщені в мусулманських районах Боснії. Відомо, що від минулого року, відколи український миротворчий контингент увійшов до складу миротворчих сил ООН, в Боснії загинуло п'ять українських вояків і 21 поранено.

ЗНОВУ ЗАГОСТРИЛАСЯ ситуація в індійських стейтах Джамму і Кашмір, де за два останні дні у збройних сутичках між мусулманськими екстремістами і силами правопорядку загинуло 14 осіб. Цей найпівнічніший стейт Індії лихоманить вже другий місяць. В середині жовтня група бойовиків захопила в Срінагарі мусулманську святиню — мечеть Газратбал і втримувала її п'ять тижнів. Лише декілька днів тому екстремісти здалися поліції, однак лідери сепаратистів, які домагаються відторгнення Кашміру від Індії, знову й знову вдаються до провокацій і терористичних акцій. Збройні сутички між мусулманами і урядовими службами безпеки відбуваються майже у всіх селах і містечках стейту.

ЕКСПЕРТИ СВІТОВОЇ організації охорони здоров'я прийшли до висновку, що міжнародна спільнота замало уваги приділяє боротьбі з туберкульозою. Цю хворобу викреслено зі списку „пріоритетних проблем" у розвинутих країнах, що неґативно позначається на загальній епідеміологічній ситуації. Майже скрізь на боротьбу з туберкульозою витрачається менше коштів, ніж потрібно. В минулому році у ЗСА зареєстровано 26.673 випадки туберкульози, в Ню Йорку від 1985 року кількість захворювань збільшилася вдвічі. Подібна тенденція панує в Італії і Швайцарії. Здійснення нової ґльобальної програми дозволило б в найближчі 10 років врятувати 12 мільйонів людей. Однак для цього потрібні відповідні фінанси — до 100 міл. дол. щороку. Це з сім разів більше, ніж виділяється на боротьбу з туберкульозою тепер.

ЖУРНАЛІСТИ РОСІЙСЬКОЇ газети „Вечерній Ростов" вирішили випробувати, скільки часу простоїть без нагляду валіза на головній автобусовій станції Ростов-на-Дону. Отже, валізу вкрали через 2 хвилини і 43 секунди. Це своєрідний рекорд, бо в місті Челябінську подібна валіза, підкинута журналістами на залізничній станції, простояла 6 хвилин. Ці „соціологічні" експерименти російські газети перейняли від американських фірм, котрі займаються організацією міжнародних подорожей. Тепер росіяни порівнюють: в Ню Йорку валізу, напхану газетами, вкрали через 20 хвилин, у Празі — через 50 хвилин, у Лос Анджелесі вона простояла аж три години.

РАДЯТЬ ПОСИЛИТИ САНКЦІЇ ПРОТИ ЮҐОСЛАВІЇ

Ню Йорк, ООН. — Як інформує агентство Ассошієйтед Пресс, представник Европейської спільноти на переговорах щодо Боснії, колишній провідний англійський дипломат Дейвид Овен заявив, що учасники боснійського конфлікту повинні відновити переговори про поділ республіки на три незалежні етнічні держави. В інакшому разі країни Европейської спільноти будуть домагатися посилення бльокади Юґославії, а також розглянуть питання про виведення з Боснії своїх миротворчих сил.

У своєму виступі Д. Овен підкреслив, що Захід передусім чекає рішучих кроків від боснійського президента Алії Ізетбеговіча, який мусить нарешті відмовитися від ідеї єдиної Боснії, бо вона виглядає безвиглідною.

Спостерігачі звертають увагу на те, що серед керівників країн Европейської спільноти нема єдности щодо запровадження додаткових санкцій проти Югославії. Деякі лідери вважають, що запроваджувати нові санкції тепер нема сенсу, бо сербський президент Слободан Мілошевіч хоче мирного розв'язання конфлікту, а через місяць у Сербії почнуться парляментарні вибори і додаткова бльокада може викликати ще один вибух. Тим часом французький президент Франсуа Міттеран радить запровадити санкції негайно, бо холодна погода зробила дуже скрутним становище трьох мільйонів боснійців.

Захід хоче схилити А. Ізетбеговіча до згоди ще й тому, що боснійським мусулманам тепер постійно вдається діставати зброю і набої. Очевидно, що відразу по зимі вони спробують відбити від сербів і хорватів деякі території, щоб поширити доступ до моря.

Це означає, що весною війна в Боснії може розгорітися з новою силою і виникне велика загроза для життя декількох тисяч „голубих шоломів" ООН. Тому Англія і Франція вже є близькі до того, щоб вивести своїх вояків з Боснії.

В АМЕРИЦІ

ГАЗЕТА „ВОЛ-СТРІТ Джорнал", покликуючись на новий секретний звіт Сі-Ай-Ей, остерігає, що в найближчий час на Кубі може настати гостра політична криза. Економічна ситуація там є настільки скрутною, що скоріше за все вона закінчиться військовим переворотом. Експерти американської розвідувальної служби припускають, що Фідель Кастро може „вдатися до крайніх засобів, необхідних для втримання свого режиму", тому не виключено, що нова епоха в житті кубинського народу почнеться з кровопролиття. В інтерв'ю для цієї ж газети президент Американського кубинського комітету за демократію Марселіно Маярез підкреслив: „Якщо Куба хоче мирних змін, то в країні мусить початися політичний діялог між урядом Кастро і опозицією. ЗСА повинні зробити все, щоб такий діялог відбувся".

ЯК ІНФОРМУЄ Агентство Ассошієйтед Пресс, Адміністрація З'єднаних Стейтів схиляється до того, щоб дозволити на продаж Китаєві модерного суперкомп'ютера вартістю 8 міл. дол. Домовлення про це було досягнуто в Сієтлі під час зустрічі державного секретаря ЗСА Воррена Кристофера з державним секретарем Китаю Цянем Ціченем. Виглядає, що найближчим часом політику Вашінгтону щодо Китаю буде переглянуто в цілому і можна очікувати скасування багатьох обмежень на торгівлю американських фірм з Китаєм. Найбільш перспективним для економіки ЗСА є намір Білого Дому дозволити продати Китаєві технології ядерної енерґетики, зокрема генератори для атомових електростанцій.

ДЕПАРТАМЕНТ ТОРГІВЛІ З'єднаних Стейтів оприлюднив звіт щодо експортно-імпортних показників країни. Документ свідчить, що у торгівлі ЗСА з Японією і Китаєм продовжується дефіцит, неґативний баланс існує також у торгівлі з Мехіко. У вересні цього року імпорт збільшився на 3.4 відсотка — до 49.8 біл.дол., а експорт тільки на 2.1 відсотка, до 38.8 біл. дол. Експерти пояснюють це тим, що американська економіка виходить з кризи і купівельний попит зростає, тому країна збільшує імпорт товарів. Тим часом рецесія в решті розвинутих країн світу перешкоджає збільшенню американського експорту.

ПІСЛЯ ОСОБИСТОГО втручання президента Билла Клінтона припинили страйк працівники летунської компанії Америкен Ерлайнс. Б. Клінтон відпружив ситуацію пообіцявши страйкарям, що їхні претенсії будуть докладно проаналізовані незалежними правниками-арбітрами. Тим часом президент Америкен Ерлайнс Роберт Крендол заявив, що ніякі висновки арбітражної комісії не змусять змінити наставлення адміністрації компанії, оскільки зменшення кількости повітряних ліній, а відповідно й службовців, як також інші способи заощадження фінансів — це об'єктивна необхідність, пов'язана зі станом економіки. Тільки за один минулий рік Америкен Ерлайнс втратив 935 міл. дол.

АМЕРИКАНСЬКА КОМП'ЮТЕРНА корпорація Лотус Девелопмент створила спільне підприємство з Академією наук Китаю. Його метою, як пише газета „Бостон ґлоб", є випрацьовувати програми забезпечення для персональних комп'ютерів перед доставою їх на світовий ринок. Лотус Девелопмент, підкреслює газета, є серед тих американських компаній, які прагнуть зайняти гідне місце в китайській економіці. Що стосується ринку персональних комп'ютерів, то в Китаї в останні роки він розвивається блискавичними темпами і от-от досягатиме 30 відсотків річно.

ФАРМАЦЕВТИЧНА КОМПАНІЯ Смит вирішила зменшити ціну на найбільш відомі зі своїх ліків — засіб від виразку шлунку „таґамет". Місячний курс лікування пігулками „таґаменту" буде відтепер коштувати на 10 дол. менше. Тому що чинність патенту на „таґамет" викінчується в травні наступного року, в аптеках з'являться дешеві замінники цих пігулок. Це й змушує фірму зменшувати ціну на ліки, щоб втримати покупців.

SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA:(201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster Send address changes to: "Svoboda" 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $ 40.00 на півроку — $22.00 на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою —
За зміст оголошень Редакція не відповідає

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Шум довкола атомної зброї

Як інформовано у „Свободі" 23-го листопада ц. р. — Верховна Рада, вислухавши переконливу промову міністра закордонних справ Анатолія Зленка, — ратифікувала так званий Старт-1 — міжнародний договір про обмеження ядерної зброї. Однак, Верховна Рада зробила це з численними застереженнями, які зразу-же дуже не сподобалися американським коментаторам, які звикли дивитися на Україну крізь московські окуляри. Взагалі — як про це вже неоднократно була мова на цьому місці — безупинний шум довкола стаціонованої в Україні частини колишньої совєтської атомної зброї, характеристичний для всього підходу американської державної верхівки до України. Це підхід до другорядної країни, яка повинна слухати бажань (диктату) Вашінґтону, того приповідкового вуйка, який завжди „знає ліпше".

Лихо в тому, що хоч американський Уряд ще за правління Джорджа Буша ніби розчарувався у Росії, як ґарантії миру і безпеки на Сході Европи (путч сталіністів у серпні 1991 року у Москві) — що спонукало Буша до визнання державности України, — прихід до влади в Америці президента Билла Клінтона привернув давню орієнтацію. Клінтон на зустрічі з Єльцином проголосив статус „партнерства" Америки й Росії. Здавалося, що орієнтація на Росію трохи послабла, коли новий секретар оборони Лес Еспин відвідав Київ і після вислухання Кравчука, Зленка і тодішнього міністра оборони генерала Морозова признав принцип, що Україна повинна мати якусь ґарантію безпеки та не наполягав більше на передачі українських ракет та атомних боєголовок Росії формально для тамтешнього розрядження ракет. Дуже добре враження зробив у Пентаґоні генерал Морозов. Але відвідини державного секретаря Воррена Кристофера у Києві виявили, що хоча Кристофер висловлювався по-дипломатичному — він таки має довір'я до Росії і не має довір'я до України. По суті, на здоровий розум, це безглуздя: кожне політичне немовля знає, що Україна з поруйнованою економікою, з державно-адміністраційним хаосом та з купонами, як безвартною валютою, не становить собою ніякої мілітарної сили і ні одній людині в Україні не сниться якийсь аґресивний імперіялізм.

Але провідні діячі у Вашінґтоні, які ні трішки не орієнтуються у дійсних відносинах в Україні, у тамтешній атмосфері, зродженій із-поверх 300-літньої неволі у Росії та 70-літнього панування комунізму. В американських політичних діячах типу Воррена Кристофера все ще Схід Европи тотожний з однією Росією. І тому не диво, що російський міністер закордонних справ Андрій Козирєв знаходить у Державному департаменті завжди найкращих слухачів, — Козирєв, а не Зленко. Здається, що ніхто з розумних українських людей в Україні і поза нею не має великої пошани і признання до цієї Верховної Ради України, яка вміла проголосити суверенність і незалежність України, але впродовж двох років не вміла не то скласти конституцію, а прикоротити масове розкрадання державного майна. А втім, у цьому випадку ця дивоглядна Верховна Рада знову проявила розум і відвагу: в її застереженнях є точка, що не переведе обміну ратифікаційними документами, якщо до року не отримає технічної і матеріяльної допомоги для розрядження ядрових ракет і якщо не матиме якоїсь ґарантії безпеки.

У всесвітній історії нема прецеденту, щоб якась країна дістала міжнародну ґарантію ненарушености кордонів. Але в даному випадку можна найти спосіб, як успішно вплинути на Москву, щоб припинила тонким серпанком окутані погрози і шантаж з доставою необхідних Україні продуктів. Старт-2 — це договір про непоширення атомної зброї. Це ще питання майбутнього, бо покищо черга на Захід, зокрема Америку, як вона реаґуватиме на це становище Верховної Ради. Якщо відносини в Україні покращали, якщо Захід побачив солідарний фронт українського суспільства, а не партій — то й становище Америки було б інше: на превеликий жаль — наші земляки в Україні цього не розуміють.

Олександер Серафин

АСПЕКТИ ЗМІН В УКРАЇНСЬКІЙ ЕКОНОМІЦІ

III

Безробіття

Теперішній низький рівень безробіття у системі, в якій виробництво постійно скорочується і де військові вироби не мають ринку, — штучний. Підприємства „затруднюють" багато працівників на кошт держави. Система не розуміє потреби звільнення і не знає, що з ними робити. Скорше чи пізніше мусить до цього прийти.

Вишкіл у колишньому СССР був у спеціялізованих інститутах і, після закінчення, випускники отримували призначення на постійну працю. Перевишкіл, як правило, не практикувався. Ані робітнича юнія, ані підприємці не мають досвіду у новій ситуації. Вони не діють, як незалежні тіла вони далі дивляться у напрямі держави за допомогою.

Наслідком зниження виробництва, в Україні та інших нових республіках існує можливість великого безробіття. Воно вже існує у малих кількостях, хоча людей без праці не називають безробітними. Деякі з них дійсно без праці, а інші перебувають на підприємствах, які мало, або нічого не виробляють. Обом категоріям працівників платить держава, але така ситуація довго не потриває.

Кожна економічна реформа, яка заслуговує на таке звання, вимагає остаточного осягнення балянсу прибутків і витрат. Усі нові країни стали членами Міжнародного валютного фонду, який вимагає певних акцій і зобов'язань, якщо члени-країни бажають користати з його капіталу. Щоб зробити державні гроші вартісними, знову потрібно узалежнити розходи від приходів.

Прибутки з експортів не будуть реальними без конкуренційности продукту. Його суперництво вимагає контролі затрат, одним із складників яких є кошт людського труду. Хоча кошт праці дуже низький у нових країнах в порівнянні зі Заходом, але він є в суперництві з коштом в інших країнах Східньої Европи, де платні є також досить низькі. Все це зводиться до одної дії, а саме ж зниження коштів виробництва, що спричиняється до звільнення працівників.

Тому були і є великі побоювання між прихильниками ринкової економіки, що звільнення працівників викличе незадоволення, а з тим наступить опір реформам. Для втримання числа безробітних на низькому рівні, нові держави друкують більше грошей і платять працівникам, які майже нічого не роблять, і тим збільшують інфляцію. Насправді, немає жодної достовірної статистики, яка дала би загальний образ про ринок праці в Україні.

Теперішній стан економіки

Переходити з комунізму до капіталізму — надзвичайно тяжко. Комуністична система мусить бути ліквідована ще до часу як будуватиметься ринкова економіка. Протягом цього періоду, в якому знаходиться Україна, заробітки будуть багато нижчі ніж вони були за комунізму. За інформацією Німецького банку, один рік після злуки Східньої Німеччини зі Західньою, промислове виробництво було 40 відс. нижче попереднього рівня, а два роки пізніше, воно було 80 відсотків нижче. В Польщі, родинні заробітки в 1990 році були 40 відсотків нижчі найвищого рівня за комунізму. За даними британського журналу „Економіст", в 1990 і 1991 роках брутто національного прибутку впало на 16 відс. в Польщі, Словаччині, Чехії, Мадярщині, Румунії і Болгарії, зі занепадом промислового виробництва на 28 відсотків.

У країнах колишнього СССР положення стане навіть грізнішим тому, що комуністична система існувала там довше. Ці країни не мають відповідних фахівців, які правильно розуміли б капіталізм. Теперішні уряди мають багато розбіжних думок щодо цієї нової системи. Немає однозгідности, що робити і як це робити. Економічна система колишнього Союзу мусить бути зовсім ліквідована і знов нова створена на нових засадах у кожній з нових держав. Це не абияке завдання з огляду на те, що стратегія совєтського уряду змагалася зробити кожну з республік залежною від інших.

Продовження буде.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про авта і ноги

Стояла я сьогодні, як звичайно, в безконечній черзі авт на шляху до „Свободи", саме напередодні найбільшого родинного свята в ЗСА, а це Дня Подяки і слухала, як що декілька хвилин остерігали, що це саме не лише найбільше свято, але також найбільший день застою на шляхах великого Ню Йорку.

Здається, ця пересторога зайва, бо чи є будь-коли вранці чи ввечері на шляхах Ню Йорку справді свобідно, так, що можна порушатися автом у пристойній швидкості?

Відай такого вже не переживемо і часто в розмовах із жертвами автової комунікації говориться про те, що хтось дуже неприхильний водіям, або дуже злобний плянує перебудови і поправки на шляхах, які ведуть до метрополії і на мостах, бо вони тягнуться в безконечність і утруднюють не місяцями, а роками переїзд. Часом думаю, що вже не доживу часу, коли на моєму щоденному шляху до „Свободи", а це на мості Вілліямсбурґ закінчать направки і він буде вповні відкритий для переїзду авт, а подібне напевно думають деякі старші віком водії, що приїжджають з шляхів Ню Джерзі чи інших у напрямі Ню Йорку. А може це не злоба тих, що це плянують, а лише політичний маневр, який вимагає перед кожними виборами, щоб „батьки міста" щось великого обіцяли своїм мешканцям, а відтак це розуміється зразу після виборів забули?

Якби воно не було, видається немов їзда автом до Ню Йорку стає із кожним роком більше ускладнена і якщо міг би порахувати скільки часу та енерґії зуживають водії щоденно на цю їзду, то можна б хіба гори перевернути.

Часом, як стоїте так непорушно у довгій черзі авт, то застановляєтеся, як легше було б користуватися ногами, а не керівницею. Часом мається просто охоту вискочити з авта, до якого людина немов прив'язана та порушатися з допомогою природної енерґії, яка довгими століттями була і хіба назавжди залишиться найпевнішим засобом комунікації. А як це було колись із кіньми? Чи не були вони часом швидші, як наші авта в околиці Ню Йорку?

Наших гостей з України завжди дивує, коли ми тутешнім звичаєм постійно говоримо про „рух на шляхах", маючи на увазі саме не рух, а застій. Вони мають на такий стан куди більше відповідне слово — тоді говорять про „корок", значить справді про щось, що затримує пливкий стан і ніяким способом не пускає його далі.

А ми говоримо про рух, а на ділі думаємо про затримку. Але як звав так звав — стан фактичний залишається незмінним. Ми стали невільниками масової комунікації, бо навіть із поїздами в околиці Ню Йорку не є набагато краще, хоча у них бодай не мусите тримати цю нещасну керівницю у руках, а можете читати чи дрімати, чекаючи, коли поїзд доїде до вашої цілі.

„Як можете доїздити до роботи до Ню Йорку?" — чуєте часто таке питання і зовсім оправдане, бо як можна виставляти свою терпеливість на таке страждання?

Про це думала я особливо інтенсивно сьогодні, коли т. зв. „рух" на шляхах має бути найгірший в цілому році. Як добре було б залишити це осоружне авто десь при дорозі і піти дальше пішки, але як це зробити?

І я певна, що дуже багато із мешканців Ню Йорку чи довкілля в це найбільше родинне свято Америки буде думати подібно як я.

О-КА

МІЖНАРОДНА ГУМАНІТАРНА організація „Лікарі без кордонів" прийшла до висновку, що найбільше занепокоєння в ділянці дотримання прав людини викликає Судан. В оприлюдненому цією лікарською організацією звіті підкреслюється, що правлячий у Хартумі режим „іґнорує і придушує всі відомі у світовій юридичній практиці права людини". Серед тих 10 країн, де масово порушуються людські права, названо також Анґолю, Афганістан, Таджикістан, Сомалію, Юґославію та деякі інші держави.

Анатолій Гороховський

„НАШ ПАРОВОЗ, ВПЕРЕД ЛЕТИ..."

(Про що розповіло одне число часопису)

Листи з України... З яким нетерпінням ми чекаємо на них, як хочеться врешті решт довідатися про добрі вісті. Однак у своїй переважній більшості листи, які ми отримуємо, засмучують своїм неспокоєм, тривогою за завтрашній день.

Таким в основному був і зміст листа, якого я отримав недавно зі Львова. У ньому розповідалося, що з кожним днем життя дорожчає, за цінами не поспіти, всюди черги, для дітей важко дістати необхідні їм продукти, вечорами боязко вийти на вулицю.

Очевидно, для того, щоб я мав більш повну уяву про стан економіки західніх областей України і зокрема про те, що діється на сталевих маґістралях цього краю в конверт був вкладений один із останніх номерів газети „Львівський Залізничник". Я повинен сказати, що це видання дороге моєму серцю, адже майже чверть віку я був його головним редактором.

Не без хвилювання розгорнув я газету і відразу кинулось в око те, що вона надрукована на сірому папері, який раніше використовувався лише для технічних потреб. Поліграфічне виконання не витримує жодної критики: текст важко читати, світлини зображують якусь темну пляму. І це зроблено у тому самому Львові, який ще донедавна славився високою якістю друкованої продукції.

Відкривається номер редакційною статтею „Тривоги і надії", в якій з усією відвертістю мовиться про важкі дні, які переживає газета. Вартість паперу досягла астрономічних цифр: за одну тонну треба нині викласти майже два мільйони карбованців. У шість разів зв'язківці підняли вартість послуг, які вони надають редакції, тобто за оформлення передплати та за доставку газети читачам. У свою чергу поліграфісти теж підвищили ціни, тепер їх послуги коштують в чотири рази більше, ніж на початку року.

Щоб зберегти видання, редакція змушена була по-перше, скоротити періодичність виходу газети до одного номера на тиждень (раніше „Львівський Залізничник" виходив через день), а подруге, підвищити передплатну ціну. Сьогодні вартість піврічної передплати складає 9,588 карбованців. Прицьому слід мати на увазі, що газета ця робітнича, а заробітки у людей цієї категорії не великі.

До речі „Львівський Залізничник" не єдина газета, якій нині доводиться вирішувати гамлетівське питання: бути чи не бути? Чимало республіканських видань знаходяться не в кращому становищі. Про це мені розповідали головні редактори газет: „Вечірній Київ" — Віталій Карпенко та „Молодь України" — Володимир Боденчук, які нещодавно побували у Чикаго. Вони скаржились на вкрай важке становище засобів масової інформації, що не користується дотацією з боку Уряду. Нерідко через відсутність паперу зривається випуск газети, щоб якось врятувати становище, доводиться миритися з тим, що черговий номер друкується на кольоровому папері. І понад усе неухильно зростає передплатна ціна. Наприклад, піврічна передплатна ціна на „Молодь України" складає 50,000 карбованців. Звичайно, не кожен молодий робітник, або студент може передплатити цю газету. А в той же час, у київських кіосках повно московських видань, які продаються по дуже дешевій ціні. Природно, що в конкуренції перемагають російські газети та журнали.

А тепер повернемося до „Львівського Залізничника". Чим він тішить читачів на наступній сторінці? На жаль, новини, вміщені тут, принесли чимало прикростей тим, хто користується послугами залізниці. Посудіть самі: з 10-го вересня у три рази підвищені тарифи на проїзд в поїздах прямого та місцевого сполучення, а за користування приміськими маршрутами — у сім, вісім разів. Газета наводить нові ціни на квитки. Так, вартість проїзду зі Львова до Києва у купейному вагоні фірмового поїзду складає 12,420 крб., а ще два роки тому за такий квиток платили всього 12 крб. А якщо виникне необхідність поїхати до Москви, то з вас вимагатимуть 28,876 крб.

Повідомляється також про те, що підвищилася платня за послуги, які надає залізниця пасажирам. Комісійний збір за попередній продаж квитка сьогодні складає 648 крб., значно зросла вартість постільної білизни у фірмових поїздах та поїздах далекого слідування. Нині один комплект білизни коштує 5,000 крб., а ще два роки тому за нього платили лише 2 крб. У поїздах, які формуються залізницями колишніх республік СССР, можуть відрізнятися не лише ціни, у пасажирів вимагатимуть іншу валюту. В московських експресах, наприклад, приймають тільки рублі. Все це створює людям додаткові труднощі.

Йде останній місяць осені, а в багатьох львівських квартирах холодно. Опалювальний сезон, який щорічно починався 15-го жовтня, цього разу був перенесений на два тижні, а потім не всі котельні виявилися готовими до зими. Та най-

(Закінчення на стор. 3)

Володимир Барагура

„ОСТАННІ ДНІ ЛЬВОВА", ЧИ „НЕПЕРЕМОЖНИЙ ЛЕВ?"

II

Треба подивляти відвагу Митрополита в його стосунках із жидами. На кількакратній таємній нічній розмові з трьома рабинами Митрополит погодився переховати їхні „тори" в архівах св. Юра. В підземеллях катедри переховувалися не тільки згадані три рабини з родинами, але й звичайні жиди, а їхні діти, зокрема дівчата, знайшли масовий захист у жіночих монастирях.

Митрополит нав'язав теж секретні взаємини з діячами Східньої України, зокрема таємно переговорював з проф. Олександром Оглобином з Києва про можливості наближення Церков двох наших віровизнань.

Митрополит вірив у силу молитви й у всьому бачив Божу волю.

В одному з розділів („Москалі") авторка накреслила відносини, які панували в Галичині з першим приходом большевиків, коли-то „першу скрипку" грали жиди з українськими прізвищами, другу поляки (письменниця Ванда Васілєвска), а українці приховано під зміненим прізвищем допомагали один одному. (Розділ „Культура на виворіть").

В іншому розділі („Замарстинів") авторка описує жахливі, макабричні сцени знущань совєтських слідчих над ув'язненими українськими жінками, зокрема над настоятелькою монастиря Мати Йосифою, киянок, яка мужньо відмовлялася від усякої дії на шкоду Української Католицької Церкви й, яка чудом врятувалася від смерти завдяки раптовій втечі большевиків перед німцями.

Цікавий розділ про „Український театр" опери, драми, оперети й балету, який, незважаючи на німецьку окупаційну дійсність, дійшов до вершин розвою завдяки директорові-режисерові В. Блавацькому та акторові й режисерові Й. Гірнякові і добірному ансамблеві акторів, співаків-солістів, танцюристів. Великим успіхом втішалася п'єса Костя Гупала „Тріюмф прокурора Дальського", яку німці врешті зняли з репертуару за її ідеологічну спрямованість проти всіх окупантів. Її автора розстріляли німці в „Бабиному яру" разом з поетесою Оленою Телігою.

У розповідях авторки є й проблиски погідних епізодів, зокрема безуспішної романтичної мрії та зідхань поета Тодося Осьмачки до молоденької ігумені Матері Йосифи, під час її хвилевого перебування в Криниці. Під вікном ігумені під звуки гітари поет співав „Карії очі, чорнії брови"..., а опісля написав вірш п. з. „Зустріч":

Я лиш про неї думав при зірницях
Мов про щасливий страшно гріх.
І чув як пристрасно її спідниця
Шуміла щось про чари ніг.
І думав це й про те, що вдень я мушу
Саму зустріти сяйвом віч,
І щиро розказати в щиру душу,
Яка була для серця ніч...

Коли ігуменя розказала про цю пригоду Митрополитові, Він щиро розсміявся...

* * *

Збірка кінчиться скорботним акордом („Львів у жалобі") з приводу смерти і похоронів Святоюрського Святця Слуги Божого Митрополита Андрея.

Я дав огляд тільки кількох розділів цієї повісти-хроніки, щоб не збільшувати розміру моєї рецензії.

Мовостиль, тобто подача авторкою читачеві подій є подвійна й наскрізь оригінальна. Перший варіянт цієї подачі авторка вживає рідше. Це прямий опис подій, які письменниця пережила як їх самовидець, чи довідалася про них із уст інших спостерігачів, із преси, радіомовлень, летючок, оголошень, закликів тощо.

Зате друга метода подачі матеріялу є домінуюча і на перший погляд неймовірна, бо авторка описує події, як їх активна співучасниця, хоч у практиці це неможливе, щоб вона була присутня фізично на таємних нарадах Митрополита при закритих дверях з провідними постатями тодішнього нашого політичного життя, чи на розмовах з трьома рабинами, або з представником Східньої України проф. Оглоблином, чи сам-на-сам із своїм братом ігуменом Климентієм в пізніх нічних годинах, чи, щоб знала міркування Митрополита на самоті, або його пертрактиції з представниками німецької влади проф. Кохом і майором фон Айкеном. Врешті, як вона могла повторити розмови ув'язнених українських патріоток та ігумені Матери Йосифи, яку слідчі тортурували в Замарстинівській в'язниці.

Проте авторка зуміла застосувати цю методу подачі завдяки її феноменльній пам'яті, тісним зв'язкам з передовими діячами, кропіткою, муравлиною працею у розшуках документації, у вникливій психологічній аналізі активістів. Решту доповнила її творча інтуїція і письменницьке обдарування.

Щоб наявно переконатися про різницю між цими двома способами подачі матеріялу, читачеві варто порівняти мовостиль першого розділу збірки „Москалі", написаний методою самовидця з низкою інших розділів, писаних методою особистої сповидної участи в подіях і нарадах, хоч фізично це було неможливе.

* * *

Формат книжки 8½ інчів на 6 інчів. Обкладинку виконав мистець Юрій Кульчицький, книжку оформив Маркіян Циран. На тиловій обкладинці вміщене фото авторки.

Ціна книжки не подана. Адреса авторки: Olha Witochynska 26 rue de Corse, 93600 Aulney, France.

У передсвяточний час

Щораз частіше приносить пошта посилки українських різдвяних карток від різних установ із проханням зложити відповідні датки. Картки гарно видані з різдвяним привітом в обох мовах; вони переважно традиційні — ікони, різдвяні сцени, а також гірські краєвиди, тутешні. Бож серед гір нюйоркського стейту, що нагадують українські Карпати, постало кілька українських осель. Творились початково для вакаційного перебування в часі літа або й зими, а опісля для сталого осідку емеритів. Це всім відомі — Союзівка, оселя Українського Народного Союзу в Кергонксоні, а побіч „Золота осінь"; „Верховина" — оселя УБС в Ґлен Спей; молодечі оселі — табори СУМА і Пласту для таборування і вишколу, змагань, здвигів і попису; а в Гантері, осередку зимових спортів, утривалилась українська громада, що нараховує 340 родин.

Оселі прикрашено скульптурами та побудовано стилеві церковці і каплиці. А в літній час, впродовж місяця липня і серпня, а то й погідного вересня, проходять культурні і мистецькі програми, відбуваються виставки і дозвільні імпрези. Поволі ці літні оселі створили немов ілюзію українських культурних острівців в чужому світі, де старше покоління в дружній атмосфері відсвіжує свої сили, а молодше має нагоду дечого навчитися.

Гантерська громада гуртується коло церкви св. Івана Хрестителя, де парохом є о. д-р Володимир Фіголь, а працю веде громадсько-церковний комітет, дбаючи з одної сторони про культурне життя оселі, а з другої про фінансове забезпечення, бож треба вдержати церкву і гражду. У розбудову громади вложили свою праю і серце родини Макаревичів, Кобзярів, Левицьких, Ковшевич-Дурбак і багато інших, а мистці, постійні гості Гантеру, утривалили барвні гірські краєвиди у своїх мистецьких творах.

Центр української культури в Гантері, що входить у друге десятиліття своєї діяльности, приготовив для гостей і цього літа добірну програму. Були це концертові виступи Н. Хоми-віольончелля, О. Цибрівської-Міллер і В. Винницького — фортепіян, О. Кровицької — сольоспів, Л. Венглевської — бандура, а також концерт творів львівських композиторів під керівництвом М. Скорика. Ще був доброчинний концерт і попис дітей, курсантів співу, та останньо виступ гостей з України, Софії Майданської, поетеси, яка рецитувала свої поезії, а грою на скрипці передала новіші популярні композиції з України.

Комітет подбав також про курси співу, народної творчости, кулінарні, та доложив старань, щоб виставка „Народні вишивки України" була сполучена з мистецькою програмою. Тепер комітет розсилає збірку різдвяних крток із репродукціями мистецьких оригіналів Мирона Левицького, Михайла Мороза, Галини Мазепи, Софії Лади, Людмили Морозової і інших, щоб придбати фонди на дальшу працю.

Правда, число прихильників і поселенців маліє, старше щедре покоління відходить поволі, адресар рідних і друзів скорочується, а різноманітні картки американського світу приманюють молодших. Але поки існують усі ці установи, треба їх підтримати, радо прийняти посилку карточок, і невеликим датком причинитися до їх дальшого забезпечення.

Дора Рак

„Наш паровоз,.."

(Закінчення зі стор. 2)

більша проблема — відсутність палива. На дрова пішли дерева, які ростуть вздовж сталевих колій. В газеті вміщена стаття ведучого інженера катедри лісництва Львівського лісотехнічного інституту В. Дудока, який з обуренням пише про те, що триває масова вирубка дерев, які служать захистом сталевої колії від сніжних заметів. З подорожанням деревини купляти стало її дуже накладно, дешевше, виявляється, зрубати дерево і заплатити кару. Таким чином, багатолітня праця цілих поколінь лісників, які створювали живий захист сталевої маґістралі від примх природи, йде нанівець і ніхто не думає про можливі наслідки.

Перегортаю останню сторінку газети і тут, висловлюючись журналістичним діялектом, знаходжу „цвях" номера, тобто найбільш важливий і сенсаційний матеріял. Про що він розповів читачам? Повідомляється про те, в цьому році в західніх областях України, які обслуговує львівська залізниця, вирощено добрий врожай хліба, кормових культур та цукрових буряків. На пристанційних пунктах накопичилась велика кількість солодких коренів для цукрових заводів, однак, залізничники не справляються із вивезенням буряків. І не тому, що не вистачає вагонів, а через відсутність дізельного палива. Температура вже опустилася нижче нулевої позначки, а це означає, що сировина втрачає цукристість і тисячі тонн цінного харчового продукту не потрапить до споживача.

У цьому, здавалось би безвихідному становищі залізничники не впали на дусі, вони згадували про паровози, які давно простоюють на запасних коліях. Та одна справа згадати, а інша привести ці льокомотиви у дію, а це не проста справа, адже машиністи електровозів та тепловозів вміють керувати паровозами, до того ж чимало пристроїв, необхідних для експлуатації цих машин, давно стали непридатними. Виручили ветерани транспорту. Вони знову піднялися в паровозну будку і пішли поїзди, вантажені цукровими буряками. Газета називає зачинателів цієї корисної справи — льокомотивні бригади депо Чортків на Тернопіль.

Коли я прочитав замітку про цю подію, то в пам'яті мимоволі виник спогад про багатолюдне віче, яке відбулося на початку червня 1973 року в льокомотивному депо Львів—Захід, найбільшому на маґістралі. Сотні працівників підприємства та залізничників вузла зібралися навколо прикрашеного стрічками і квітами старенького паровоза. До присутніх звернувся начальник залізниці Григорій Богданович:

— Сьогодні сталася важлива подія в житті нашої маґістралі: на заслужений відпочинок відправляємо останній паровоз. Льокомотиви на паровій тязі, які понад сто років несли свою нелегку службу, замінили тепловози та електровози. Минуть роки і наші онуки тільки з книжок та кінофільмів довідаються про те, що колись були паровози.

Машиніст дав довгий гудок, люди розступилися і локомотив, оповитий хмарами пари, відправився до місця своєї вічної стоянки.

В управління залізниці я повертався разом з її начальником Г. Богдановичем. В машині я поцікавився невже всі паровози підуть в металобрухт?

— Звичайно, що ні — відповів він. Найбільш старі будуть порізані, решта займе місце на запасових коліях.

— Для чого?

— Як для чого? На випадок війни.

Війни, як відомо, не було, а паровози знову в роботі. Надзвичайні обставини примусили, вони і відкрили нову сторінку в біографії паровозів.

У мої молоді роки популярною була пісня — марш, яка мала символічну назву: „Наш паровоз, вперед лети, в комуні зупинка!" Не доїхав паровоз до станції комуна тому, що не побудували її, не могли побудувати, адже проєкт був нереальний, абсурдний, утопічний, а утопія — це казка, яка ніколи не може стати дійсністю.

Тепер український народ приступив до будівництва нової стації, яку споруджують на випробуваному досвіді ринкової економіки та на демократичних підвалинах. І вона обов'язково буде побудована.

Ось про що розповів один газетний номер.

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ НЕСПОДІВАНОГО ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
незабутнього
МУЖА, ТАТА, ДІДУСЯ та ВУЙКА
бл. п. проф.
МИХАЙЛА ЦЯПКИ
будуть відправлені
СЛУЖБИ БОЖІ
3-го грудня 1993 р. о год. 7:45 ранком
в церкві св. Івана Хрестителя у Нюарку, Н. Дж. та
4-го грудня 1993 р. о год. 9-ій ранком
в українському католицькому соборі
Пресвятої Родини у Вашінґтоні, Д. К.
Просимо про молитви за спокій душі покійного Михайла,
дружина — ОМЕЛІЯ з родиною

Крайова Управа Братства 1-ої Української Дивізії Української Національної Армії
ділиться з побратимами по зброї та українським громадянством сумною вісткою, що 20-го листопада 1993 р. відійшов у вічність
бл. п.
Михайло Ліщинський
колишній старшина 1-ої УД УНА, колишній член Крайової Управи Братства, довголітній голова Суспільної Служби *Комбатанта та загально знаний громадсько-політичний діяч* на рідних землях і на еміґрації.
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!
КРАЙОВА УПРАВА БРАТСТВА 1-ої УД УНА в ЗСА

Крайова Управа Братства 1-ої Української Дивізії Української Національної Армії
ділиться з побратимами по зброї та українським громадянством сумною вісткою, що 17-го листопада 1993 р. відійшов у вічність
бл. п.
ОРЕСТ ГРАБИК
колишній підстаршина 1-ої УД УНА, колишній член Крайової Управи Братства в ЗСА та колишній голова Станиці в Лігайтоні, Па.
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!
КРАЙОВА УПРАВА БРАТСТВА 1-ої УД УНА в ЗСА

Ділимося сумною вісткою з ріднею, приятелями і знайомими, що у понеділок, 22-го листопада 1993 р. відійшла у вічність на 78-му році життя, по довгій недузі
наша найдорожча МАМА
бл. п.
МАРІЯ ШВЕД
Покійна народилася 4-го серпня 1915 р. у Львові, в Україні
ПАНАХИДА — п'ятниця, 26-го листопада 1993 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Mann Funeral Home, 219 W. Tabor Rd.
ПОХОРОН у суботу, 27-го листопада о год. 9-ій ранку з того ж заведення до української католицької церкви Благовіщення Пречистої Діви Марії, Melrose Park, Pa., а відтак перевезення тлінних останків покійної на вічний спочинок на цвинтар св. Марії на Fox Chase, Pa.
В глибокому смутку залишилися:
син — РОМАН з родиною
донька — ХРИСТЯ
шваґрова — ВАРВАРА ШВЕД із сином ОРЕСТОМ
близька і дальша родина в Америці — МАРТА КУДЕНКО з ріднею і ОЛЕГ ГАЛУШКА з дружиною
близька і дальша родина в Україні, Англії, Польщі і Австралії
Замість квітів на свіжу могилу проситься про пожертви на Український Освітньо-Культурний Центр.

Науково-педагогічна діяльність о. проф. д-ра І. Мончака у Львові

В академічному році 1993—94 на катедрі філософії і культурології Львівської Політехніки веде науково-педагогічну працю о. проф. д-р Ігор Мончак як повноштатний професор тієї катедри. У цім осіннім семестрі викладає він два предмети: „Розумові основи християнської віри і етики" та „Історія самоуправности Київської Церкви", з яких користають студенти різних факультетів. Крім того, в жовтні ц. р. розпочав він спеціялізований курс „Традиції культури Київської Церкви" для викладачів і студентів цього державного університету. Подібний курс про „Культурну спадщину Київської Церкви" веде о. проф. Ігор Мончак на катедрі філософії Львівського Медичного інституту та має запрошення перевести такий курс у Львівськім Університеті ім. Івана Франка.

Рівночасно з цим о. проф. Ігор Мончак провадить спеціялізований курс „Екуменізм Берестейських синодів" для вищого курсу питомців Львівської Духовної Семінарії св. Духа в Рудні коло Львова та навчає догматичну теологію в греко-католицькому ліцею ім. Клементія Шептицького.

На міжнародну наукову конференцію п. з. „Національна свідомість за умов державного творення", що її організує катедра філософії державного університету Львівська Політехніка, зголосив він свою доповідь „Роля Київської Церкви у формуванні української державницької свідомости".

Вечірні години використовує о. д-р І. Мончак для навчання монахів студитів візантійсько-київської літургіки та історії Київської Церкви. Також кожного четверга вечером на сходинах студентського товариства „Обнова" ознайомлює кілька десятків студентів з київською ідеєю церковної єдности, переводячи лекції на цю тему.

Так всесторонно використовується перебування у Львові цього уродженця Львова, о. крилошанина І. Мончака, знавця східньої богословії та церковної історії, доктора богословії, професора Українського Католицького Університету в Римі та університету св. Павла в Оттаві, Канада, дійсного члена Наукового Товариства ім. Тараса Шевченка.

І. Г.

Доповідь полковника С. Мокринця

Учасники зустрічі з полк. Сергієм Мокринцем в УІА. (Світлив Роман Голіят).

Ню Йорк. (Р. Голіят) — У суботу, 13-го листопада, з рамени Американсько-Українських Ветеранів відбулася в Українському Інституті Америки зустріч з українським полковником Сергієм Мокринцем. Йосиф Лисогір, учасник Другої світової війни й директор УІА, представив присутнім Мокринця, його дружину й дочку, які разом приїхали до ЗСА в місяці березні. Мокринець вивчатиме на протязі одного року американську військову школу.

На вступі своєї мови Полковник згадав коротко свій життєвий шлях. Він закінчив підсовєтську військову Академію і має за собою довголітню військову практику. Американці цінять досвід і вишкіл тамошніх військових.

Далі полк. С. Мокринець відповідав на ряд поставлених йому питань. Під цю пору в Українських Збройних Силах є понад двісті генералів і адміралів. У Збройних Силах України є багато не-українців, головно росіян. На погляд Полковника, було б кривдою для цих росіян, коли б їх старалися усунути з України. Всі військові, які присягли служити Україні, повинні залишитися в Україні. Великий відсоток цих росіян поженилися з українками, як також в Росії багато українців поженилися з росіянками, тож годі розділяти „грішне від праведного"...

Полк. С. Мокринець висловив признання колишньому міністрові Оборони України ген. полк. Константинові Морозову, згадуючи також симпатично його наступника ген. полк. Віталія Радецького. З обома генералами наш прелеґент співпрацював.

На запит про долю ядерної зброї, Полковник сказав, що Україні слід віддати свою ядерну зброю, бо „вона її не потребує". Натомість Чорноморська фльота належить Україні. В разі, якщо Росія з цим не погодиться, то треба буде віддати певну частину фльоти Росії, бо „Українці збудують собі нову".

Чи були старшини колишньої Червоної армії членами Комуністичної партії? Полковник каже, що так. Якщо б хтось не належав до партії, то був би позбавлений військового авансу... Сучасна Українська Армія все ще носить старі військові мундири. Змінено лише ґудзики. Відомо ж бо: економічна скрута в Україні не дозволяє на пошиття нових уніформів.

Перебуваючи в Америці, полк. С. Мокринець вивчає історію України, чого він не знав раніше. Самозрозуміло, що він не мав у тоталітарній підсовєтській системі можливости студіювати непофальшовану історію України. Вивчаючи американську військову систему, Полковник має доступ до всіх йому потрібних джерел. Система американська йому подобається і він уважає, що Збройні Сили України повинні застосувати для свого війська цю систему.

На закінчення зустрічі полковника С. Мокринця привітав президент УІА Володимир Баранецький, висловлюючи радість з того приводу, що УІА має перед собою військовика з України.

На спільній перекусці присутні на зустрічі військовики ділилися з шановним гостем своїми переживаннями в Американській армії. Членки УІА приготували каву й солодке.

Ювілей 49-го відділу СУА в Баффало

Відділ СУА 49-ий існує 60 років. З цього приводу виринула ідея відмітити ці роковини в особливіший спосіб. Для святкувань 60-ліття відділу призначено неділю, 24-го жовтня ц. р. Це був черговий ювілей. Так — черговий, бо 49-ий відділ СУА відмічував певні етапи свого існування і перед тим. Відмічував 25-ліття, 50-ліття. На всіх цих ювілейних святкуваннях присутньою була основниця відділу — Анна Качор. 60-ліття — на жаль — вже не дожила.

При заснуванні 20-го лютого 1933 року, 49-го відділу СУА в Баффало названо його іменем Ольги Басараб. Не без причини. Адже ж пам'ять про цю жінку-героїню була тоді ще дуже свіжою, а до того ще — відділ організувався в місяці лютому, в якому — в 1924 році — ця героїня понесла трагічну, мученичу смерть. Створеному в 1933 році в Баффало відділові Головна управа дала порядкове число 49. Це число є добрим показником темпу організування відділів Союзу Українок Америки в початкових роках його існування, що сталося в 1925 році. Отож за вісім років створено до лютого 1933 року 49 відділів. Це неабиякий успіх!

49-ий відділ СУА є тим ориґінальним відділом, який не віддавав свого числа жодному іншому відділові й існує досі.

Святкування 60-ліття 49 відділу СУА складалося із двох частин. В полудне згадуваної вже неділі, в церкві Св. Миколая в Баффало, була відслужена Св. Літургія в намірені відділу і його членок. Служив парох о. Мар'ян Процик. Св. Літургію закінчено відспіванням „многоліття" на інтенцію відділу і членок. Змістовна проповідь о. пароха була достосована до святкувань. До урочистости немало причинилися і миряни своїм співом. Прапороносиці у вишитих блюзках, з прапором відділу СУА, надали поваги цій хвилині. Подібно були зодягнені того дня і інші членки.

Друга частина святкувань відбулася в церковній залі.

Увійшовши на залю, гості не могли не звернути уваги на чолову стіну, при якій уміщено було головний стіл. Не могли вони не звернути уваги на емблему СУА з відповідним написом, який говорив про суть святкувань, не могли не звернути уваги на портрет Патронки відділу — Ольги Басараб.

За головним столом зайняли місця: представниця Головної управи СУА — Ольга Тритяк (перша заст. голови Головної управи), голова Округи „Північний Ню Йорк" — Марія Крамарчук; заступниця голови тієї Округи — Ірина Дорощак, о. парох Мар'ян Процик, його дружина Марія, представниця 47 відділу СУА в Рочестері — Іванна Мартинець; голова місцевого відділу — Уляна Лоза; Ярослава Борачок і Ірина Лаврівська (ведуча програмою) — членки місцевого Відділу. Це був спільний обід з відповідною програмою. Голова відділу Уляна Лоза у своєму відкритті згадала про Патронку відділу, про покійну основницю відділу — Анну Качор і про інших членок відділу, які відійшли у Вічність протягом 60-ох років існування відділу. Вшановано їхню пам'ять однохвилинною мовчанкою. Після того керування програмою перебрала Ірина Лаврівська. Переведено вступний церемоніял. Прапорносиці — Ева Ковтало, Марія Дранка і Олена Хомин — внесли прапор, а всі членки (та й інші, хто знав) проспівали „Гимн Союзу Українок". Отець Мар'ян Процик провів молитву і поблагословив трапезу. Після обіду Ірина Лаврівська попросила до слова представницю Головної управи Ольгу Тритяк. Привітавши присутніх, а особливо членок 49-го відділу, гостя з Централі з'ясувала ролю Союзу Українок, яку ця організація відограла в житті українського народу, а після того зосередила свою увагу на праці нашого відділу. Її виступ закінчився врученням Почесної Грамоти 49-го відділові за його багату на позитивні висліди працю на благо українського народу.

Почесну грамоту відділ одержав і від Окружної управи СУА. Вручила Грамоту голова Округи Марія Крамарчук після свого привітального Слова.

Доповідь з рамени 49-го відділу виголосила Уляна Лоза. Назва її доповіді була : Коріння Союзу Українок Америки (СУА) і 49-го відділу. СУА — це паросток заснованого у Львові в 1917 році Союзу Українок. Защеплено цей паросток в Америці в 1925 році. Відділи СУА — це розгалуження цього паростка. Першою головою 49-го відділу СУА була Мирослава Мусійчук, дружина православного священика в Баффало о. Степана Мусійчука, автора Гимну Союзу Українок. Чергові голови, які очолювали відділ протягом 60-ти років, були: Марія Бурштинська, Анна Качор, Марія Хоптяк, Анна Снайчук, Марія Коломон, Оксана Салдит, Любов Тимчук, Емілія Стасюк, Ірина Дорощак, Марія Паньків, Анна Макух, Ярослава Борачок, Лідія Стасюк, Богуслава Грега Лонг, Анна Поліщук, а тепер — від грудня 1992 року — це становище займає У. Лоза.

Про працю якоїсь організації чітко говорять цифри. Мовою цифер послужилася і Уляна Лоза у своїй доповіді. Ось короткий уривок цієї мови: За час від 1973 року до 1992 включно на Стипендійну Акцію відділ зібрав 49,538 долярів. Доповідь У. Лоза закінчила висловом подяки всім організаціям і товариствам, як також і окремим особам, не поминаючи членок відділу, які помагали відділові у його праці.

В програмі Свята була і мистецька точка: виступ Тріо Бандуристок з Канади під проводом Євгенії Лапко. Під акомпаньямент бандур проспівали вони три пісні і зіграли інструментальний твір „Гомін степів". Крім Лапко у складі Тріо є сестри Леся й Ірина Конит. Перерву між виступом бандуристок заповнила Ярослава Борачок, у віршованій формі передаючи коротко історію 49-го відділу і СУА — взагалі. Говорила цікаво і дотепно.

З нагоди святкувань наспіло кільканадцять привітів від запрошених товариств і організацій, і від колишніх членок відділу, які тепер проживають у інших місцевостях. Від 47-го відділу СУА в Рочестері склала привіт особисто представниця цього відділу — Іванна Мартинець. Імпрезу закінчено молитвою, що її відмовив о. Мар'ян Процик.

На особливу увагу заслуговує виставка фотографій і документів, якими висвітлено немало важливих і цікавих фрагментів з історії відділу. Зорганізуванням і влаштуванням виставки зайнялася членка відділу, попередня голова Анна Поліщук. Присутні мали змогу оглянути виставку перед і після імпрези. Враження від неї наскрізь позитивне.

Михайло Лоза